

Asia: VN/12625/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ydinenergialaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kauan odotetun ydinenergialain kokonaisuudistuksen päätavoitteena on pitää ydinenergian käyttö yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena sekä huolehtia toiminnan turvallisuudesta ja Suomessa syntyvästä ydinjätteestä. Samalla tavoitellaan Suomen aseman vahvistamista houkuttelevana ydinenergian tuotannon ja uusien laitosten rakentamispaikkana.

Suomen Yrittäjät kannattaa tavoitetta vahvistaa Suomen asemaa houkuttelevana ydinenergian tuotannon rakentamispaikkana, myös pienemmille hankkeille ja uusille toimijoille. Sähkön tarjonta sekä sen mahdollistamat investoinnit ovat kriittisen tärkeitä myös teollisuuden arvoketjuissa toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille.

Nykyinen ydinenergialaki säädettiin vuonna 1987, minkä jälkeen ydinenergian toimintaympäristö on muuttunut merkittäväillä tavoilla. Energiamarkkinat ovat siirtyneet markkinaehtoiseen toimintatapaan, ja uusiutuvien energialähteiden osuus on kasvanut. Uusien teknologioiden, kuten pienten modulaaristen reaktorien (SMR), kehitys tarjoaa uusia mahdollisuuksia sähköntuotantoon sekä kaukolämmön ja teollisuuden energiaratkaisuihin. Myös kansallinen lainsäädäntö ja kansainvälinen sääntelykehikko ovat uudistuneet merkittävästi, mikä korostaa tarvetta laajalle lainsäädännön uudistamiselle.

Keskeiset huomiot

Pienten modulaaristen ydinreaktoreiden (SMR) käyttöönotto on noussut ajankohtaiseksi, kun Suomen ensimmäiset demonstraatiohankkeet etenevät. Uusi pienydinvoimateknologia voi olla keskeinen osa tulevaisuuden vähäpäästöistä energiaratkaisua, erityisesti teollisuuden ja

kaukolämmön tarpeisiin. Pk-yritykset voivat hyötyä teknologiasta paitsi energiankäyttäjinä myös osana toimitusketjuja.

On hyvä, että pienydinvoiman merkitys tunnistetaan myös ydinenergiain uudistuksessa ja kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa. Jotta SMR-teknologia voi edetä kaupalliseen vaiheeseen, ydinenergi laki on päivitettävä tukemaan pienten toimijoiden ja uusien liiketoimintamallien mahdollisuuksia. Lainsäädännön on mahdollistettava lupa- ja turvallisuusprosessien mittakaavaedut ilman, että turvallisuudesta tingitään. Nyt ydinlaitosten lupamallia ollaan muuttamassa paremmin hankekehitystä mahdollistavaksi.

Ehdotuksen mukaan ydinlaitoshankkeen ensimmäinen kokonaisvaltainen yhteiskunnan kokonaisedun mukaisuuden arviointi tapahtuisi nykyistä yleisluonteisemmassa periaatepäätöksessä. Päätöksen ratkaisisi jatkossa pienempien hankkeiden osalta valtioneuvoston sijaan työ- ja elinkeinoministeriö. Myös varsinaisesta lupajärjestelmästä pyritään tekemään nykyistä ketterämpi.

Suomen Yrittäjät kannattaa modulaarista lupamallia ja nykyistä yleisluonteisempaa periaatepäätöstä. Periaatepäätöksen, rakentamislupien ja keskeisten STUK:n prosessien tulee edistää hankekehityksen ja rahoituspäätösten nopeutumista ja ennakoitavuutta. Pienten toimijoiden ja uusien konseptien kohdalla ennakoitavuus on keskeinen investointiriskiä pienentävä tekijä. Pidämme myönteisenä, että pienten ydinvoimalaitoshankkeiden periaatepäätöksen ratkaisee jatkossa työ- ja elinkeinoministeriö.

Uudistuksessa otetaan huomioon uudet teknologiat ja laitoskonseptit, kuten pienet modulaariset ydinreaktorit. Modulaarinen eteneminen laitosten rakentamisessa mahdollistetaan, mikä voi vauhdittaa erityisesti lämmön tuotantoon tai lämmön ja sähkön yhteistuotantoon tähtääviä hankkeita. Modulaariset kaukolämpöreaktorit ovat turvallisia ja sarjatuotantomahdollisuuden ansiosta kustannustehokkaita. Kylmässä Suomessa niillä voidaan parhaassa tapauksessa kattaa suuri osa kaupunkien kaukolämmöstä ja vähentää merkittävästi hiilidioksidipäästöjä.

Hajautetut ydinenergiaratkaisut voivat tuoda energiaa lähemmäs kuluttajaa ja parantaa toimitusvarmuutta erityisesti alueilla, joilla sähkön tai lämmön saanti on riippuvainen pitkistä siirtoketjuista. Lisäksi reaktoreiden mahdollinen sarjatuotanto ja modulaarisuus voivat synnyttää kokonaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia kotimaiselle konepaja- ja laitevalmistukselle sekä kunnossapitopalveluille.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom

ekonomisti

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät